Language BUDDY

Подпомагане на езиковото обучение на деца мигранти и млади възрастни чрез езикови приятели

D4.2. Моделът Езиков приятел

symplexis

Описание	
Номер на проекта	101141117
Заглавие на документа	**D4.2. Моделът Езиков приятел**
Работен пакет	WP4
Вид документ	Модел на изпълнение/методологичен модел
Публичност	Публична
Версия на документа	Финална
Дата	8/10/2026
Автор	Symplexis
Коментари	Всички партньори
Описание на документа	
Номер на проекта	101141117
Име на проекта	Подпомагане на езиковото обучение на деца мигранти и млади възрастни чрез езикови приятели
Актоним на проекта	Езиков приятел (Language Buddy)
Покана	AMIF-2023-TF2-AG-CALL
Тема	AMIF-2023-TF2-AG-CALL-03-EDUCATION - Подкрепа за интеграция в образованието на деца мигранти и младежи
Вид действие	AMIF-PJG
Финансиране	Европейската комисия
Услуга	HOME/E/04
Срок на проекта	1/3/2024 - 31/08/2026 (удължен до 30 октомври 2026)
Продължителност	30 месеца

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Съдържание

Съдържание

A. Въведение.....5

B. Проектът „Езиков приятел“ и необходимостта от модела „Езиков приятел“..... 7

Проектът “Езиков приятел”.....7

Защо е необходим моделът „Езиков приятел“?..... 9

Моделът „Езиков приятел“.....11

1. Методология за развитие на модела „Езиков приятел“..... 11
2. Кои са приятелите/менторите?.....12
3. Кои са учениците (наставляваните)?..... 12
4. Кои са координаторите на програмата Езиков приятел?.....13
6. Информационна кампания и включване на общността.....19
7. Селекция и набиране на менторите (подкрепящите приятели)..... 20
8. Интервю.....26
9. Онлайн обучение на менторите (приятелите за подкрепа) на мигрантите с тяхното езиково и социално включване.....27
10. Процедура на съчетаване (2 фази: предварителна и същинска).....34
11. Провеждане на приятелски/менторски сесии.....39
12. Мониторинг на провеждането на обучението и напредъка.....41
13. Оценка.....43

C. Свързване с партньорите по проекта „Езиков приятел“.....44

D. Приложения /шаблони..... 45

Приложение 1 — Регистрационна форма за ментор.....45

Приложение 2 — Формуляр за регистрация на наставляван.....48

Приложение 3 — Шаблон за интервю с ментор.....49

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Annex 7 — Отчет за среща: Координатор – ментор..... 57

Annex 8 — Отчет за среща: координатор - наставляван..... 58

Приложение 9 — Рамка за менторство: Какво да преподавате, как да преподавате, как да планирате сесия..... 59

E. Източници..... 63

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

A. Въведение

Проектът „*Езиков приятел*“ е иновативна инициатива, насочена към преодоляване на трудностите при изучаването на език, с които се сблъскват ученици и младежи (на възраст между 12 и 25 години) с мигрантски или бежански произход. Тази група често среща проблеми с посещаемостта на училище, интеграцията и академичните постижения поради езикови бариери, поради което се нуждае от специализирана подкрепа, надхвърляща рамките на традиционното образование. Проектът *„Езиков приятел“* прилага подходи за неформално и самостоятелно обучение, за да осигури тази подкрепа, по-специално чрез създаването на **система за приятелство** (т.нар. „buddy system“).

Координиран от широк консорциум, включващ университети, училища, неправителствени организации (НПО) и групи, ръководени от мигранти, в осем държави от Европейския съюз (Гърция, Австрия, Италия, Испания, Португалия, Малта, Румъния и България), проектът „Езиков приятел“ цели да насърчи както усвояването на езика, така и междукултурното разбирателство. Чрез включването на студенти като ментори доброволци се постига двоен ефект: учениците с мигрантски произход получават крайно необходима езикова и културна подкрепа, докато студентите трупат практически опит в менторството и развиват междукултурни умения – качества, от съществено значение за работа в условията на все по-разнообразна образователна среда.

Моделът „*Езиков приятел*“ се ***основава на най-добри практики, установени чрез национални и транснационални работни срещи***, събрали ключови заинтересовани страни за съвместно разработване на системи за менторство. Основна характеристика на този модел е интегрирането на системата за неформално обучение в академичните структури (университети, висши училища) чрез създаване на възможности за доброволчество или стажове за студентите; това им позволява да изпълнят своите академични изисквания, като същевременно окажат значимо въздействие върху живота на наставляваните младежи с мигрантски произход.

Заложено е ***отношенията ментор-наставляван*** да продължат между четири и шест месеца, през които менторите оказват езикова подкрепа, помагат на своите партньори да се ориентират в образователната система и насърчават по-задълбочено разбиране на културата на приемащата страна. Същевременно

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

менторите придобиват знания и инструменти за подобряване на уменията си за междукултурна комуникация и толерантност, което е от полза за бъдещата им професионална реализация в сферата на образованието.

Нуждата от подобен проект е особено належаща в участващите в проекта страни от ЕС, където през последните години миграционните потоци се засилиха. Много деца на мигранти и бежанци срещат трудности при интегрирането си в новата училищна среда, като често се сблъскват с проблеми като отсъствия от училище, висок дял на преждевременно напусналите образователната система, социална изолация и дискриминация.

Целта на проекта „Езиков приятел“ е да подобри достъпа до образование за ученици мигранти и бежанци, като намали отсъствията и процента на отпадане от училище, мотивира учениците да продължат обучението си, повиши нивото на езиковите им компетенции и подобри възможностите им за социална интеграция в чужда страна.

Чрез насърчаване на сътрудничеството между средните училища и висшите учебни заведения, както и чрез разработването на този адаптивен модел, проектът не само помага на учениците мигранти да постигнат успехи в образованието, но и допринася за изграждането на по-приобщаваща и толерантна образователна среда в цяла Европа. Той предоставя възможности на местните жители да общуват и да се свързват с мигранти, идващи от различна социокултурна среда, като по този начин създава условия за формиране на нагласа, основана на приобщаването.

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

В. Проектът „Езиков приятел“ и необходимостта от модела „Езиков приятел“

Проектът “Езиков приятел”

Проектът „Езиков приятел“ има за цел да ***подпомогне езиковото обучение на ученици на възраст между 12 и 25 години с бежански или мигрантски произход*** чрез методи на неформалното и самостоятелно учене, като разшири обхвата на съществуващите практики за менторство и въведе система за приятелство.

Системата се координира от висши училища (ВУЗ), училища и образователни институции, неправителствени организации (НПО) и организации на мигранти в осем държави от ЕС: **Гърция, Австрия, Италия, Испания, Португалия, Малта, Румъния и България**. Тя предвижда свързване на ученици от мигрантски произход от среден етап на образованието със студенти от висши училища (от катедри по педагогика, образование, езиково обучение, литература и други релевантни специалности), които получават подкрепа, за да изпълняват ролята на езикови ментори в рамките на доброволчески програми и/или стажове, свързани с тяхното обучение.

Освен езикова подкрепа, тази система ще позволи на учениците от мигрантски произход да опознаят по-добре културата и образователната система на приемащото общество в сигурна среда, в която тяхната собствена култура също е ценена, като същевременно може да ги мотивира да продължат образованието си. Същевременно инициативата ще помогне на студентите да развият своите междукултурни умения, допринасяйки за по-голяма толерантност и приемане – качества, които са от съществено значение за работа в мултикултурна образователна среда.

Проектът стартира с идентифицирането на най-добри практики, свързани с инициативи за менторство и системи за приятелство, съвместното планиране на работни семинари и провеждането на семинар за взаимно обучение. Тези дейности доведоха до създаването на модела „Езиков приятел“, който се прилага чрез

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

въвеждането на такива системи във висшите училища, разработването на онлайн курс и електронна платформа, както и чрез провеждането на транснационално обучение за обучители, обхващащо 22 студенти, и дистанционно обучение на общо 365 студенти от висши учебни заведения в осемте държави, участващи в проекта.

365 приятели (ментори)

от **8 страни** са обучавани

за наставници на ученици

от средните класове с

мигрантски и бежански

произход

365 ментори се съчетават с участващите в програмата ученици от мигрантски произход, като за всеки наставляван се подбира най-подходящия ментор въз основа на определени критерии. Всяка двойка ментор-наставляван провежда сесии за период с **продължителност 6–8 месеца,** с което се финализира моделът „Езиков партньор“. Национални дигитални кръгли маси с ключови заинтересовани страни

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

също допринасят за формулирането на препоръки, въз основата на които се изготвя един съобразен с националния контекст доклад с препоръки за политики, предназначен за внедряване на модела „Езиков партньор“ на национално ниво.

Защо е необходим моделът „Езиков приятел“?

Моделът „*Езиков приятел*“ е от съществено значение, тъй като отговаря на належащите потребности от езикова подкрепа на децата с мигрантски и бежански произход в страните от ЕС, особено в държавите с интензивни миграционни потоци, като Гърция, Австрия, Италия, Испания, Португалия, Малта, Румъния и България. Поради езиковите бариери тези деца често изпитват затруднения с редовното посещаване на училище, изложени са на висок риск от преждевременно отпадане от образователната система и са застрашени от социална изолация. В страни като Гърция, където броят на пристигащите бежанци е нараснал с 88%, много деца нямат възможност да посещават училище редовно. Австрия, Италия, Испания и Португалия също са изправени пред подобни предизвикателства, свързани с ограничени ресурси и недостиг на квалифициран персонал за подкрепа на езиковите нужди на децата на мигранти. Тази ситуация създава критична необходимост от иновативни и устойчиви решения за изучаването на езика на приемащата страна.

Моделът „Езиков приятел“ решава тези проблеми пряко, като свързва ученици мигранти с местни ментори. Той не само *подпомага усвояването на езика, но и стимулира академичните постижения и социалната интеграция*. Моделът изгражда здрави връзки между училищата, висшите учебни заведения и местните общности, като предоставя на учениците мигранти система за подкрепа, която повишава мотивацията и ангажираността им в образователния процес.

В допълнение, програмата адресира проблемите на социалната изолация, сегрегацията и отсъствията чрез насърчаване на *междукултурното разбирателство и създаване на приобщаваща учебна среда.*

Основните характеристики на проекта *„Езиков приятел“* включват разработването на хранилище за най-добри практики и интегрирането на междукултурно обучение за студенти от ВУЗ. Очаква се това да предостави на младежите мигранти по-добър достъп до изучаване на езици и достъп до висше образование чрез включване на университетите в подкрепа на изучаването на езици чрез възможности за доброволчество.

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Работилници, проведени в страните партньори, подчертаха необходимостта от цялостен, културно чувствителен и персонализиран подход за подкрепа на учениците мигранти. Успешното менторство изисква гъвкавост, като взаимодействията се осъществяват както лично, така и онлайн, за да се отговори на индивидуалните нужди. Обучението на менторите по въпросите на културната чувствителност е от съществено значение за изграждането на позитивни и подкрепящи взаимоотношения с ученици от различен културен произход. Проектът акцентира и върху значението на ранната и продължителна подкрепа за децата с мигрантски произход през целия период на средното им образование.

Устойчивостта е ключов елемент от модела „Езиков приятел“. Тя се осигурява чрез изграждането на капацитет за наставничество сред студентите ментори от висшите училища, насърчаване на сътрудничеството между училища, университети, неправителствени организации и местни общности, както и прилагане на стандартизирани инструменти за оценка за проследяване на напредъка. Възможностите за адаптиране на програмата към местния контекст и към индивидуалните потребности на участниците създава условия за прилагането ѝ в различни страни, изправени пред сходни предизвикателства. Чрез надграждане на съществуващи добри практики и насърчаване на междуинституционално сътрудничеството, моделът „Езиков приятел“ предлага възможност за разширяване на обхвата на менторската подкрепа, за ограничаване на риска от преждевременно отпадане от училище и за подпомагане на социалното приобщаване и изучаването на езици за децата с мигрантски произход в целия ЕС.

В обобщение, моделът „Езиков приятел“ е необходим за премахване на езиковите бариери, които възпрепятстват образователния успех и социалната интеграция на децата мигранти. Чрез персонализирано менторство, междукултурно разбирателство и устойчива рамка за сътрудничество, този модел предоставя цялостен отговор на предизвикателствата в изучаването на езици, пред които са изправени учениците мигранти в Европа.

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Моделът „Езиков приятел“

1. Методология за развитие на модела „Езиков приятел“

МОДЕЛЪТ „Езиков приятел“ полага основите за създаването на системата „Езиков приятел“, чиято цел е да подпомогне студентите от ВУЗ да влязат в ролята на приятели/ментори, както и да даде възможност на самите висши училища да адаптират модела, за да напътстват студентите как да бъдат ментори на ученици от средните училища с мигрантски или бежански произход. Моделът ще послужи и като основа за разработването на онлайн курс в следващия етап на проекта Езиков приятел.

Създаден е адаптиран към конкретния контекст модел „Езиков приятел“ – наличен на английски език и преведен на езиците на всички партньори (български, немски, гръцки, италиански, испански, португалски, малтийски, румънски). Целта му е да

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

насърчи висшите училища да адаптират избраните методологии за менторство/приятелство към сферата на езиковото обучение, като предоставя рамка, ключови елементи и поетапни насоки за внедряване на инициатива от типа „система на приятелство“ в тази област. Моделът се основава на принципите на неформалното и самостоятелното учене и включва студенти от ВУЗ като ментори и ученици от средните училища с мигрантски произход като наставлявани.

Приложената методология се състои в идентифициране на ключови фактори за успех и определяне на най-добрите практики в Европа, които да бъдат използвани за създаването на новия модел „Езиков приятел“. Процесът премина през два етапа: 1. национални работни срещи и 2. една транснационална работна среща с участието на заинтересовани страни от всички партньорски държави.

След анализ на резултатите от националните и транснационалните работни срещи, **моделът „Езиков приятел“** беше разработен от организацията Symplexis и финализиран въз основа на обратната връзка от всички партньори.

2. Кои са приятелите/менторите?

„Бъдита“ (приятели) или ментори са ученици и студенти в средното, професионалното или висшето образование, които изучават специалности като езиково обучение, филология и педагогика – или се подготвят за професии, свързани с подкрепата на хора, например като социални дейности, психология или социология. Тъй като програмата е насочена към предоставяне на езикова подкрепа на учениците (наставляваните), предимство имат кандидатите, които изучават езици или владеят отлично местния език, притежават силна мотивация за участие в програмата и желаят да съчетаят обучението с дейности със социална и образователна насоченост.

3. Кои са учениците (наставляваните)?

Учениците, включени в програмата, са младежи от гимназиален етап с мигрантски или бежански произход, които имат силно желание да подобрят владеенето на местния език. По време на подбора те трябва да демонстрират висока мотивация, искрен интерес към участие в менторската програма „Езиков приятел“ и готовност за промяна. От тях се очаква активно да участват в планирането на обучението си и в процеса на съчетаване с ментор, както и да отделят време и усилия за своето обучение. От съществено значение е учебният план, разработен съвместно от

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

учениците и менторите, да бъде съобразен с нуждите на учениците и да предлага подходящо ниво на предизвикателство.

4. Кои са координаторите на програмата Езиков приятел?

За пилотното обучение на проекта „Езиков приятел“ всяка заинтересована организация назначава местен програмен координатор в съответната държава/регион/организация. Това лице ще наблюдава координацията на подбора на ментор -- наставляван, обучителните дейности, включително планиране, доставка и оценка. Най-важното е, че те ще служат като ключов местен контакт, насърчавайки положителното и продуктивно сътрудничество между ментори и наставлявани. Тяхната роля включва наблюдение и мониторинг на учебния процес, предоставяйки подкрепа и на двете страни.

В работа си координаторите си сътрудничат тясно с ментори и наставлявани, като гарантират, че всички фази на обучението – съчетаване, доставка, оценка и докладване – се изпълняват ефективно и по график. Силно препоръчително е координаторите да се срещат с менторите и да оценяват напредъка редовно (напр. ежемесечно).

Идеалният координатор е опитен професионалист, за предпочитане работещ в областта на образованието, свързано с миграцията, или обучение в съответен отдел на ВУЗ. Те притежават добро разбиране на методологията на проекта „Езиковия приятел“, текущия модел „Езиков приятел“ и специфичните за страната предизвикателства, пред които са изправени студентите мигранти.

Основни координатори на проекта „Езиков приятел“ от държавите партньори

Основните координатори на проекта „Езиков приятел“ са партньорските организации в осемте участващи държави: Австрия, България, Гърция, Италия, Малта, Испания, Португалия и Румъния.

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

5. Най-добрият метод на сътрудничество: персонализираното менторство

Въведение

Един от основните изводи от работните срещи по проекта „Езиков приятел“ е, че персонализираното менторство е най-добрият метод за сътрудничество между двете целеви групи: ментори (т.нар. „езикови приятели“ или *buddies*) и наставлявани лица.

Предвид значението на този приоритет, за модела „Езиков приятел“, който свързва ученици с мигрантски произход като наставлявани с ментори от висшите училища, се препоръчва прилагането на следните ключови подходи:

Изграждане на ефективни, основани на доверие и съобразени с културните особености взаимоотношения между ментор и наставлявано лице (с фокус върху езиковото обучение) между ученици с мигрантски произход и студенти от ВУЗ.

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Наставничеството носи значителни ползи както за учениците с мигрантски произход, така и за техните студенти ментори, но за постигане на оптимални резултати е от съществено значение да се ***определят ясни граници и насоки***. Това гарантира, че менторите оказват подкрепа, без да преминават към „управление“ или даване на директни указания, нито пък да превръщат отношенията в приятелство или другарство от типа „дружки“. Менторът не е психолог или друг специалист в областта на психичното здраве. Ролята на ментора (или „приятеля за подкрепа“) е да помага на ученика, а не да взема решения вместо него. Още от самото начало определянето на ясни очаквания спомага за изграждането на балансирани и професионални отношения, в които и двете страни разбират ролите си и запазват мотивацията си.

Чрез спазването на тези препоръки менторската програма „Езиков приятел“ може по-ефективно да подпомогне академичното и личностното развитие на учениците с мигрантски произход, като насърчава успешната им интеграция в новата образователна и културна среда и същевременно допринася и за професионалното израстване на студентите от ВУЗ.

Инвестиране на време в съчетаване на подходящи ментори (приятели за подкрепа) и наставлявани.

Инвестирането на усилия и време в началната фаза в намирането на най-добрите възможни двойки наставник наставляван е от съществено значение за успеха на учебния процес. Моделът „Езиков приятел“ препоръчва процес на съпоставяне в две фази, при който участниците се съпоставят въз основа на техните нужди (анализ на нуждите) в модел за предварително и крайно съчетаване.

Насърчаване на основана на доверие, ефективна и открита комуникация

Успешната менторска връзка зависи от изграждането на среда на доверие и открита комуникация с ясни граници и реалистични очаквания. Менторските отношения не са приятелски, нито работни отношения, неформалните срещи и комуникация се насърчават. Въпреки това сесиите на срещата трябва да бъдат внимателно планирани и предварително приети от двете страни въз основа на времеви план. Това, заедно с писмена обратна връзка и осмислянето на процеса на наставничество, помагат да се поддържа връзката фокусирана върху растежа, с емпатия, търпение и разбиране като основни инструменти за преодоляване на предизвикателствата.

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

От менторите се очаква:

- Да слушат активно и без да осъждат.
- Да избягват стереотипи и дискриминация.
- Да използват приобщаващ и културно чувствителен език и отношение.
- Да уважават поверителността.
- Да осигуряват прозрачност в действията и решенията.
- Да подкрепят изучаването на езици на напреднало ниво.
- Да бъдат гъвкави при планирането на времето – в рамките на реалистична програмна рамка.
- Да работят по предоставените документи по проекта и да бъдат прозрачни при документирането и отчитането.
- Да осигуряват време и възможност за редовно размишление и подобрение, както и за евентуални притеснения.
- Да спазват указанията относно безопасността на малолетните (непълнолетните) ученици.

Спазване на Етичен кодекс и/или Политика за защита на детето, заедно с Политика за защита на данните

Менторите трябва да следват Етичен кодекс и Политика за защита/безопасност на детето, заедно с Политика за защита на данните, за да защитят благосъстоянието на наставляваните, особено непълнолетните, като същевременно запазват поверителността. Етичното поведение включва поддържане на професионална дистанция и документиране на менторски дейности, за да се гарантира прозрачност. Всяка участваща организация, чрез своя координатор, който наблюдава процеса на наставничество, следва да спазва установените етични изисквания и принципите на прозрачност, за да гарантира ефективното изпълнение на програмата и напредъка на всички участници. Макар че организациите в отделните държави могат да прилагат собствени насоки, моделът „Езиков приятел“ препоръчва програмните координатори да се придържат към минималните етични стандарти, заложени в Етичния кодекс на менторската програма „Езиков приятел“, който включва следните принципи:

- Политика за безопасност на децата
- Принцип за ненанасяне на вреда
- Отговорност и компетентност
- Поверителност

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

- Подходящо поведение
- Поставяне на реалистични цели и подкрепящо поведение
- Законосъобразност и договорни отношения

В зависимост от правните разпоредби във всяка от участващите държави, може да съществуват изисквания, на които менторите трябва да отговарят, за да докажат, че нямат съдебно минало, свързано с престъпления срещу непълнолетни или сексуални посегателства. Поради това всеки координатор на програмата ще трябва да изиска и получи съответната документация преди началото на процеса по подбор на ментори (*buddies* или подкрепящи приятели) от ВУЗ.

Модел за цялостна подкрепа, съобразен с културните особености

Въз основа на осемте работни срещи, проведени в страните партньори, бяха очертани няколко стратегии за ефективна подкрепа на ученици с мигрантски и бежански произход. Като основен извод се откроява значението на *цялостни*, *интегрирани* и *съобразени с културните особености* подходи към подкрепата на тези ученици.

Предложеният цялостен модел следва да включва:

- Езиково обучение
- Културно приобщаване
- Академична помощ
- Психологическа подкрепа.

Препоръчително е менторите да преминат обучение за културна чувствителност и принципи на езиковото преподаване, въз основа на програмата за обучение „Езиков приятел“, за да изградят подкрепящи отношения в процеса на обучение, включващи семействата и общностите в образователния път на учениците мигранти. Познаването на културния произход на наставлявания е от съществено значение за менторството.

Персонализиран и гъвкав подход към менторството

Персонализираният и гъвкав подход към менторството – за предпочитане чрез смесен формат (или изцяло онлайн, или присъствено, според случая) – е от решаващо значение за посрещане на разнообразните нужди на учениците мигранти. Този аспект беше подчертан в заключенията от докладите на всички

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

партньорски организации по проекта Езиков приятел. За целта е необходим анализ на нуждите и на двете групи участници (ментори и ученици), извършен под формата на интервю. Очаква се въпросникът за анализ на нуждите/интервюто да включва въпроси относно времето и метода на провеждане (съобразени с участниците), както и относно областите на интерес и езиковото ниво на учениците. Степента на семейно участие също следва да бъде част от процеса на интервюиране.

Съвместни усилия

Сътрудничеството между образователни институции, неправителствени организации, местни общности, както и публичния и частния сектор, е от съществено значение за изграждането на стабилна система за подкрепа – както преди, така и по време на менторската програма – в интерес на участниците. Повечето от установените добри практики включват подкрепа от страна на общността или училището за развитието и подпомагането на учениците мигранти. Процесите по идентифициране, документиране, установяване на контакт и информиране на заинтересованите страни и партньори следва да се осъществяват с участието както на менторите, така и на националните координатори. Отговорност за осигуряването на ясен модел на сътрудничество (в правен, административен и практически план) носят местните координатори на проекта, които реализират програмата „Езиков приятел“.

Тъй като моделът „Езиков приятел“ е насочен към езиковата подкрепа на учениците, участието на заинтересовани страни от сферата на езиковото обучение е силно желателно.

Устойчивост и текуща оценка

За да се гарантира дългосрочният успех на програмата за менторство, са необходими устойчивост и непрекъсната оценка. Препоръчителните действия включват:

- Разработване на стандартизирани насоки и инструменти за мониторинг.
- Използване на нова онлайн платформа (Езиков приятел) за улесняване на взаимодействието и осигуряване на обучителни материали и ресурси за приобщаване.
- Включване на заинтересованите страни във всички етапи на програмата.
- Осигуряване на модели за финансиране, доколкото е възможно.

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

6. Информационна кампания и включване на общността

Моделът Езиков приятел си поставя за цел:

- да ангажира различни заинтересовани страни от общността за създаване на подкрепяща среда,
- да насърчава партньорства с местни власти, образователни институции, неправителствени организации и граждански сдружения с цел мобилизиране на ресурси и експертен опит за подкрепа на участниците в програмата Езиков приятел.

Заинтересованите страни играят ключова роля за успеха на менторската програма Езиков приятел. Това са организации, институции и отделни лица с опит в съответните сфери на национално и европейско равнище – както от частния, така и от публичния сектор – които имат интерес от сътрудничество с партньорската мрежа на проекта Езиков приятел.

Поради това те се включват във всички етапи на менторската програма Езиков приятел:

- набиране на участници,
- подкрепа на учебния процес (чрез осигуряване на професионални кадри, помещения и др.),
- популяризиране на програмата и оценка на резултатите от обучението.

Чрез всичко това те допринасят съществено за устойчивостта на проекта и за успешната реализация на модела за менторство/приятелска подкрепа, насочен към овластяването на ученици с мигрантски произход и студенти във ВУЗ.

Етапи на ангажиране на заинтересованите страни: картографиране на заинтересованите страни, отправяне на покани онлайн, план за популяризиране, организиране на информационни срещи, участие в процеса на оценяване.

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Настоящият план е част от Плана за обучение и Плана за популяризиране на проекта „Езиков приятел“. Допълнителна информация за тях може да бъде намерена на уебсайта на проекта:

languagebuddy.eu

7. Селекция и набиране на менторите (подкрепящите приятели)

Основната цел на процеса по подбор на ментори (подкрепящи приятели) за програмата „Езиков приятел“ е да се определят *ключовите стъпки и умения*, необходими за изпълнението на тази роля.

Процедурата включва подбор и привличане на подходящи кандидати – студенти във ВУЗ, които отговарят на изискванията, заложени в профила на ментора по програмата. Предвижда се в рамките на процедурата да бъдат дефинирани необходимите компетенции (включващи умения, знания и нагласи). Кандидатите трябва да притежават специфични умения, за да съответстват максимално на профила на ментора. Предложеният метод за подбор включва провеждане на **интервюта** с организациите, координиращи програмата на национално ниво в осемте участващи държави от ЕС, или с местни координатори (университети, неправителствени организации, институции, занимаващи се с интеграцията на мигранти), които имат намерение да интегрират модела „Езиков приятел“ в своята работна програма и да го използват за подкрепа на ученици мигранти чрез менторство. Препоръчителният профил на ментора, заложен в модела „Езиков приятел“, може да бъде адаптиран спрямо спецификите на съответната държава или спрямо мисията, правната рамка и работния план на конкретните организации (чрез добавяне или изменение на изброените критерии).

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

ане на

Профил на ментор/приятел в проекта Езиков приятел

Ролята на ментор („приятел“) в проекта „Езиков приятел“ е подходяща за хора с интерес и мотивация за наставничество, които притежават разнообразни умения и качества, заложени в профила на езиковия приятел. Подходящите кандидати следва да проявяват емпатия, търпение и приобщаващо отношение, както и да притежават добри социални и комуникационни умения, организационни способности и умения за разрешаване на конфликти.

Освен това от менторите се очаква да проявяват отвореност към нови преживявания, способност за саморефлексия и готовност за непрекъснато учене. Владеенето на дигитални инструменти, познаването на методи за езиково обучение, особено в работата с ученици с мигрантски произход, както и предишният опит в тази област са съществени предимства.

Важно условие е и съответствието на академичния профил на кандидатите с целите на програмата „Езиков приятел“, наред с ясно заявената мотивация и ангажираност към менторската роля, отразени в мотивационно писмо.

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Профилът на ментора Езиков приятел

1. **Необходимите умения, знания и нагласи на ментора включват:**
    - **силна мотивация за ролята на ментор Езиков приятел;**
    - **социални и психологически умения (съпричастност, търпение и др.);**
    - **умения за насърчаване на приобщаването;**
    - **организационни умения (лидерство, управление на времето, работа с документация);**
    - **комуникационни умения (вербални и невербални);**
    - **отвореност (готовност за нови преживявания, обратна връзка и различни гледни точки, както и за осъзнаване на собствените предразсъдъци);**
    - **междуличностни умения и устойчивост;**
    - **умения за управление на конфликти;**
    - **разбиране на същността на менторството;**
    - **самоосъзнатост, рефлексия и способност за самообучение (разбиране на собствените силни и слаби страни, емоции, ценности, поведение, способност за саморефлексия и др.);**
    - **умения за оценяване;**
    - **дигитални умения (за провеждане на менторски сесии);**
    - **езикови умения: владеене на местния език и други езици (за предпочитане езиците на учениците мигранти) и умения за езиково обучение;**
2. **Професионален опит или опит в доброволчеството – с акцент върху преподаването на език, за предпочитане като втори език.**
3. **Академична ориентация и постижения: за предпочитане е кандидатът да е студент във ВУЗ в специалност, свързана с програмата „Езиков приятел“.**
4. **Кандидатът се е регистрирал при организацията, предоставяща менторската програма „Езиков приятел“.**

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

5. **Кандидатът е демонстрирал ангажираност и мотивация чрез мотивационно писмо, адресирано до организацията, предоставяща програмата „Езиков приятел“.**

Профил на наставлявания в програмата Езиков приятел

Профилът очертава характеристиките на ученици младежи (на възраст от 12 до 25 години) с мигрантски произход, за които е вероятно да постигнат успех в менторската програма Езиков приятел. Очаква се кандидатите да бъдат силно мотивирани, устойчиви и отворени към нови преживявания, да притежават самосъзнание, както и умения за общуване и управление на времето, съответстващи на възрастта им.

Освен това участниците трябва да бъдат запознати със своите права и отговорности, свързани с активното им участие в програмата. Чрез насърчаването

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

на тези качества менторската програма ще подпомогне учениците и младежите с мигрантски произход в техния образователен път, усвояването на езика, личностното развитие и успешната им интеграция в местната общност или училището.

Профил на наставлявания:

1. **Необходимите умения, нагласи и знания на наставлявания включват:**
   - **висока мотивация и ангажираност за участие в менторската програма „Езиков приятел“;**
   - **устойчивост (способност за справяне с трудности);**
   - **отвореност (към нови преживявания, обратна връзка и различни гледни точки);**
   - **самопознание (осъзнаване на собствените силни и слаби страни, емоции, ценности и поведение);**
   - **комуникационни умения (вербални и невербални);**
   - **познаване на правата – както по отношение на приемащата страна, така и във връзка с участието в менторската програма Езиков приятел;**
   - **управление на времето: способност за планиране и участие в менторската програма Езиков приятел, съобразено с училищните, работните и семейните ангажименти;**
   - **силна ангажираност към езиковото обучение в рамките на Езиков приятел (основен елемент от менторската програма на Езиков приятел);**

   Кандидат наставляваният е изразил интерес към програмата „Езиков приятел“ чрез регистрация при доставчика на програмата „Езиков приятел“.

8. Интервю

Основната част от процеса на подбор е интервю, което кандидатите за ментори/приятели и за наставлявани, провеждат с координатора на програмата – за предпочитане лично (или онлайн).

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Освен информацията, събирана по време на интервюто, предварително може да бъде попълнен електронен формуляр за събиране на данни относно принадлежността на поканеното лице (ментор или наставляван), както и информация за неговата наличност, мотивация и интереси.

В приложенията към настоящия документ (Приложения 3 и 4) са достъпни образци на интервюта съответно за ментори/приятели и за наставлявани.

9. Онлайн обучение на менторите (приятелите за подкрепа) на мигрантите с тяхното езиково и социално включване

Целите на обучението ще бъдат:

- Разширяване на обхвата на системите за менторство и приятели, включващи компонент за изучаване на език, за млади хора с мигрантски произход (на възраст от 12 до 25 години)
- Развиване на уменията на студенти от висши училища (в направления като педагогика, социология, образование, езиково обучение, литература и психология) по отношение на иновативни методики на обучение, междукултурна педагогика и езиково развитие

Менторите/приятелите от ВУЗ ще участват в присъствени или онлайн обучителни семинари, **обхващащи теми** като:

Приобщаване и културна чувствителност

Обучението по културна чувствителност за ментори/приятели на ученици с мигрантски е от решаващо значение за създаването на приобщаваща и гостоприемна среда, която насърчава доверието, уважението и академичния успех. Като разбират и ценят културния произход на своите наставлявани, менторите/приятелите могат да окажат по-персонализирана и ефективна подкрепа, помагайки на учениците мигранти да се почувстват ценени, чути и забелязани, докато с търпение се интегрират в новата си общност. От съществено значение е прилагането на цялостен подход, обхващащ различни сфери от живота, за да се осигури всеобхватна подкрепа за наставляваните.

Освен това участието на семейството се счита за ключово за създаването на подкрепяща среда, като членовете на семейството участват активно както в образователните, така и в социалните процеси на приобщаване.

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Препоръчително е тази част от обучението да включва следните четири основни теми:

- културна и междукултурна осведоменост,
- интерсекционалност,
- комуникация,
- решаване на конфликти.

Проучване

Обучението по проекта „Езиков приятел“ предоставя на студентите от ВУЗ набор от източници, за да се гарантира, че по време на процеса на менторство те ще се позовават на актуална и значима литература. Основните теми на тези източници ще бъдат: междукултурно разбирателство и диалог в образованието; интерсекционалност; принципи на критическата и социалната педагогика; както и преподаване на език (като втори език или на мигранти) в средното училище.

Персонализирана езикова подкрепа

Езиковата подкрепа за наставляваните е в самата същност на модела и обучението „Езиков приятел“. Структурираното и персонализирано езиково обучение, предлагано от програмата „Езиков приятел“, има за цел да подпомогне учениците с мигрантски произход в усвояването на местния език, като се съобразява с техните лични нужди, интереси, ниво на владеене и трудности.

Как се планира това?

- **Подбор на ментори/приятели**: ще бъдат подбирани ментори с добри езикови умения и компетентности в преподаването на езици. С предимство ще се ползват кандидати, които говорят езика на ученика мигрант или притежават висока степен на междукултурна осведоменост.
- **Индивидуализирани нива на обучение**: предлагането на различни нива на езиково обучение, съобразени със знанията на участниците, гарантира персонализиран учебен процес. Добре дошли са ученици с всякакво ниво на владеене на местния език (от начинаещи до напреднали).
- **Неформална и подкрепяща среда**: създаването на сигурна и неформална учебна среда насърчава ангажираността и изграждането на значими връзки. Това означава, че темите на уроците са свързани с ежедневието и са от

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

значение за ученика (училище, семейство, свободно време, храна, спорт, култура и празници, работа и др.).

От решаващо значение е менторът да използва приобщаващ език, да насърчава ученика, да коригира само онези грешки, които възпрепятстват взаимното разбиране, и да прилага индиректна обратна връзка (повтаряне на казаното по правилен начин). Важно е също така да се даде възможност на ученика да се изразява свободно и да се практикува активно слушане.

- **Насърчаване на нагласа за развитие** (*Growth Mindset*): помогнете им да разберат, че изучаването на език и социалната адаптация изискват време и че допускането на грешки е нормално.
- **Гъвкави формати на срещите**: възможността за провеждане на срещи както онлайн, така и присъствено, позволява да се отговори на разнообразни нужди. Силно се препоръчва прилагането на смесен подход, съчетаващ предимствата на онлайн и присъствените срещи.

  Гъвкавостта не означава постоянна промяна на графика без сериозна причина.
- **Използването на визуални и аудио средства** може значително да подобри комуникацията и процеса на езиково обучение. Ясно илюстриране на понятия чрез визуални материали като снимки, видеоклипове, рисунки, произведения на изкуството и музика.

  Предоставянето на списък с контакти или информационни източници по важни теми – като права на търсещите убежище, обществени услуги, езикови курсове, наемане на жилище и достъп до помощ – може да бъде изключително полезно (в сътрудничество с координатора на програмата). Това ще позволи на менторите да предоставят актуална информация и насоки на учениците при необходимост.
- **Използване на културния опит на ученика**: включването на елементи от културата, традициите и езика на ученика прави обучението по-лично и демонстрира уважение към неговия културен и етнически произход.

  Осигуряване на културен контекст: помогнете на обучаваните да разберат културните нюанси, които влияят върху комуникацията и социалното поведение в новата им среда, е важно за тяхното включване. Това може да включва преподаване на социални норми, чрез обяснение на неписани правила, като лично пространство, жестове или теми за учтив разговор и обсъждане на разликите в стиловете на комуникация (напр. формален срещу

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

неформален език), справяне с културни недоразумения, проактивност в обяснението на недоразуменията, които могат да възникнат от културните различия, и подпомагане на ученика да се справи с тях грациозно.

Насърчавайте членовете на семейството: да подкрепят изучаването на езика на ученика, като практикуват у дома, ако е възможно. Общувайте със семейството, за да споделяте напредъка на учениците и да обсъждате начини, по които те могат да помогнат.

Използване на технологии

Както беше подчертано по време на семинарите със заинтересованите страни в рамките на проекта „Езиков приятел“, технологиите също имат ключово значение. Беше изтъкната необходимостта от по-широко използване на дигитални инструменти за подобряване на взаимодействието между менторите („приятелите“) и наставляваните, както и за осигуряване на достъп до ресурси, подпомагащи академичната реализация, социалното приобщаване и успеха на учениците.

- Интегриране на технологични инструменти и ресурси за ефективно съчетаване и предоставяне на достъпна информация и ресурси.
- Интегриране на приложения: използване на приложение за проследяване на напредъка, улесняване на комуникацията и ангажиране на участниците.
- Използването на онлайн платформи, комуникационни приложения и виртуално менторство подобрява достъпността и взаимодействието. Дигитални инструменти като MOOCs разширяват достъпа до изучаване на езици.

Целева подкрепа за младежи

Целевата подкрепа за младежи, като част от менторската програма Езиков приятел, има за цел да отговори на специфичните нужди на младите мигранти и бежанци, особено по отношение на кариерното развитие и бъдещите възможности. Целта е да се създадат индивидуални пътища за развитие, които надхвърлят рамките на академичната подкрепа.

Чрез включването на ментори с различен професионален опит и интереси се подпомагат младите участници в програмата при определянето на потенциални кариерни пътища, подобряването на езиковите умения, необходими за пазара на труда, и развиването на ключови междукултурни компетенции. Този подход не само

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

подпомага кариерното ориентиране и перспективите за професионално развитие на младежите, но и дава възможност на менторите да усъвършенстват собствените си умения за работа с разнообразни общности.

- **Личностно овластяване**: подкрепа за ученици с мигрантски произход (в ролята на наставлявани лица) при справянето с въздействието на стреса. По-конкретно, става въпрос за ситуации, в които стресът ги тласка към състояние на „ниска зона“ (low zone) – усещане за претовареност и откъснатост, породено от предизвикателствата на адаптацията към нова култура, езиковите бариери и емоционалното усещане за загуба на познатата среда. Това състояние може да затрудни участието им в училищни или социални дейности, водейки до изолация и чувство на безнадеждност. Менторите играят ключова роля, като помагат на учениците да разпознаят кога се намират в „висока“ или „ниска“ зона на стрес и ги насочват към стратегии за възстановяване на равновесието и изграждане на устойчивост. Чрез насърчаване на осъзнатостта и устойчивостта, менторите помагат на учениците мигранти да управляват емоционалните си реакции към стреса и ги овластяват да си върнат контрола върху своето психично благополучие. Насърчаването на учениците да използват силните си страни и да усвояват нови стратегии за справяне е от съществено значение, за да могат те да се развиват успешно в новата среда. (*Важно е отново да се отбележи, че менторът не е психолог или психиатър. Ролята на ментора е да изслушва и насочва наставлявания, а не да провежда терапия*).

Максимално използване на ресурсите

- За постигане на максимална ефективност при използването на ресурсите, моделът „Езиков приятел“ предвижда използването или адаптирането на съществуващи учебни материали за академични курсове (по езиково обучение), които гарантират практическо и контекстуално ориентирано учене. За тази цел силно се препоръчва участващите ментори/приятели да използват онлайн хранилището за най-добри практики по проекта „Езиков приятел“, което предлага 48 национални и международни практики и инструменти:
  https://sites.google.com/symplexis.eu/l-buddy-repository/home

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

D2.1 Language Buddy Repository of Best Practices

Forty-eight best practices were collected from the eight EU partner countries involved in the **Language Buddy Project**. By clicking on the "Download" button, you can access detailed descriptions of the selected practices, highlighting success factors and outcomes that support the inclusion of migrant students.

Акредитация на програмата за обучение

За да се гарантира качеството на разработената програма за обучение, тя се акредитира от Advenio eAcademy чрез Органа за продължаващо и висше образование на Малта (Malta Further and Higher Education Authority) в съответствие с Европейската и Малтийската рамка за квалификации (EQF/MQF) на ниво 5 – 2 ECTS кредита. Програмата, озаглавена „**Квалификация по коучинг и менторство за езикови и личностни умения**“ (Award in Language and Personal Skills Coaching and Mentoring), се състои от две части: „*Квалификация по основни аспекти на изучаването на чужд език*“ (1 ECTS кредит) и „*Квалификация по изпълнение на ролята на езиков ментор/приятел*“ (1 ECTS кредит). Програмата се провежда онлайн и включва общо 50 учебни часа, разпределени в рамките на шест седмици обучение с непълно натоварване.

Описание на акредитираната програма за обучение

Всяка част от програмата носи 1 ECTS кредит и се провежда в рамките на 3 седмици.

Пълната програма включва следните тематични модули:

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

1. Основни принципи на преподаването на чужд език;

2. Въведение в езиковата подкрепа;

3. Наблюдение, документиране, рефлексия и (само)оценка;

4. Система „Езиков приятел“; коучинг – супервизия – мониторинг – менторство;

5. Организиране на сесия с езиков приятел;

6. Използване на онлайн и офлайн ресурси;

7. Използване на системна подкрепа;

8. Използване на подкрепа от висшето учебно заведение (ВУЗ);

Всяка от двете части се провежда за период от ТРИ седмици и включва следните учебни елементи:

а) Предварително записан аудио-визуален материал, който студентите да следват презентацията в pdf и обяснение на учителя. Има четири такива модула на част.

б) Форум за дискусии в платформата за електронно обучение, където студентите да публикуват своя принос към въпроса във форума, актуализиран в зоната за сътрудничество на съответната част. Ще има ЕДИН въпрос във всяка част от дискусионния форум.

в) Онлайн уроци за видеоконференции чрез платформата за електронно обучение за обсъждане на съдържание на сесията, подробности относно заданията и всички свързани с частите теми.

Във всяка част има два онлайн урока.

d) PowerPoint презентации за изтегляне, свързани с аудио-визуалните лекции.

д) Списък с препратки, за да позволи на студентите да проследят по-подробно въпроси, повдигнати по време на предварително записани аудио-визуални лекции.

f) Списък за четене за предоставяне на допълнителни материали, статии, книги и цифрови ресурси студентите да получат по-задълбочено и по-широко разбиране на темата, разглеждана в програмната част.

g) Списък с ресурси за поддръжка и връзки за изтегляне. Тези ресурси ще бъдат използвани от студенти по време и след завършване на програмата, за да им помогнат по време на техния бъдещ менторски процес.

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

з) Съоръжение за онлайн чат, което позволява на учениците да изпращат заявки или искания за допълнителна информация от членовете на факултета.

Документация за обучението, обратна връзка и отчитане

Непрекъснатото и прозрачно документиране, оценяване и отчитане са от решаващо значение за успеха на менторската програма.

Препоръчителният минимален списък с документи, които трябва да бъдат събрани от координаторите на програмата преди и по време на обучението, включва:

- Мотивационно писмо от менторите;
- Регистрационни формуляри с декларация за съгласие от менторите и наставляваните лица;
- Карти от проведени интервюта (и автобиография/CV, ако е налична);
- Договори – с подписи на координатора, ментора и наставляваното лице (или настойник/родител);
- Индивидуален план за обучение – съгласуван между координатора, ментора и наставляваното лице;
- План или дневен ред за всяка сесия (или за седмичните сесии);
- Формуляр за оценка на всяка сесия (или на седмичните сесии);
- Формуляр за крайна оценка от ментора и наставляваното лице;

10. Процедура на съчетаване (2 фази: предварителна и същинска)

Добре структурираният процес на съчетаване отчита различни фактори, влияещи върху опита както на ментора/приятеля, така и на наставлявания, като по този начин насърчава изграждането на значими и дълготрайни взаимоотношения. Процесът взема предвид нуждите и на двете страни: наставлявания (ученик мигрант) и ментора (студент от ВУЗ). Препоръчително е съчетаването да се основава на индивидуалните очаквания и потребности, което гарантира по-персонализирана подкрепа, особено в контекста на менторството за ученици мигранти. Поради това процесът се базира на резултатите от интервюта, проведени и с двете страни (ментори и наставлявани) преди самото съчетаване.

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Непрекъснатата обратна връзка допълнително подобрява този процес, като гарантира, че програмата остава гъвкава и адаптивна към нуждите на участниците.

Освен практически съображения като език и култура, съчетаването на ментори и наставлявани въз основа на **личностни характеристики** и споделени интереси може значително да допринесе за успеха на взаимоотношенията. Например, свързването на ментор и наставляван, които имат сходни хобита – като спорт, музика или изкуство – създава обща основа и спомага за изграждането на по-естествена връзка.

Личните предпочитания и стиловете на учене също играят роля за постигането на съвместимост. Някои хора се развиват най-добре в рамките на структурирани, целенасочени менторски програми, докато други предпочитат по-неформално и гъвкаво общуване. Някои може да предпочитат по-чести и кратки срещи, а други – по-продължителни сесии, провеждани по-рядко.

Професионални и академични цели. Съчетаването на ментори и наставлявани лица със сходни интереси в сферата на образованието или кариерата също може да подобри качеството на менторската връзка. Например, ако ученик мигрант изучава туризъм, свързването му с ментор, който има опит в тази област, гарантира, че менторът ще може да предостави подходящи насоки за обучението, професионални съвети и възможности за създаване на полезни контакти. Това съответствие гарантира, че наставляваните лица получават персонализирани съвети, подкрепящи дългосрочните им академични или кариерни цели, докато менторите усещат, че оказват ценна и целенасочена помощ. Подобни съчетания могат също така да улеснят възможностите за пряко наблюдение на работния процес (job shadowing) или дори за кариерно развитие на наставляваното лице, като по този начин допълнително обогатяват менторското преживяване.

Непрекъсната обратна връзка. Макар първоначалното съчетаване на участниците да е от решаващо значение, постоянната обратна връзка както от страна на ментора, така и от страна на наставлявания е от съществено значение, за да се гарантира, че връзката остава ползотворна и ефективна. Редовните срещи за проследяване на напредъка или анкетите могат да помогнат за оценката на менторския процес. Например, ако наставляваният смята, че академичните му нужди не се удовлетворяват или че стилът на обучение не съответства на този на ментора, той може да поиска ментор с по-задълбочени познания в съответната област.

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Адаптиране. Важно е да се има предвид, че внасянето на промени в първоначалния план за менторство е възможно и може да бъде полезно. Ако менторът се чувства претоварен или неспособен да отговори на очакванията на наставлявания, координаторите на програмата могат да се намесят и да направят необходимите корекции.

Въз основа на резултатите от проучването по проекта Езиков приятел, проведено преди изготвянето на настоящия документ, силно се препоръчва прилагането на двуетапен процес на съчетаване на участниците.

По-долу е представено подробно описание на начина, по който може да се осъществи този процес – въз основа на предложените критерии за съчетаване и проведените с кандидатите интервюта – така че и двете страни да извлекат полза от процеса на обучение.

Оценка на:

a. Индивидуални нужди и очаквания;
b. Прилики в личните характеристики: етническа принадлежност и език, пол, образователен и културен контекст и др.;
c. Езикови аспекти;
d. Лични интереси и хобита за проучване;
e. Академична подкрепа;
f. Професионална ориентация: проучване на професионални интереси, съответни умения и възможни перспективи;
g. Ограничения, свързани с времето или местоположението;

Първата стъпка при създаването на персонализиран процес за съчетаване на участниците е задълбоченото разбиране на **нуждите, целите и очакванията** както

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

на наставляваните лица (в случая – ученици мигранти), така и на наставниците или приятелите.

Очаква се **наставляваните лица** да имат нужда от подкрепа в една или повече от изброените по-долу области:

- **Езикова подкрепа**: разбиране на учебния материал, подобряване на езиковите умения и адаптиране към различни методи на преподаване в зависимост от нивото на владеене на езика.
- **Социално включване**: ориентиране в нова социална среда, създаване на приятелства в училище и извън него.
- **Културна адаптация**: запознаване с обичаите и нормите на приемащата страна, както и споделяне на информация и опит, свързани с родната страна или регион на произход.
- **Емоционална подкрепа**: справяне със стреса и промените, както и преодоляване на чувството за изолация или на евентуална дискриминация в новата среда/приемащата страна.

Менторите/приятелите може да имат различни силни страни, опит и очаквания относно ролите си в програмата „Езиков приятел“. Някои може да имат предишен опит в работата с ученици мигранти, докато други може да се отличават с академично насочване, езикова подкрепа, както и с предлагане на съвети за приятелство и социална интеграция.

За да се гарантира най-доброто съвпадение, в този модел е предоставен подробен списък с критерии, както за наставляваните, така и за менторите. Те се отнасят до техния произход, интереси и специфични области, в които се нуждаят от подкрепа (за наставляваните) или предлагат насоки (за менторите).

Настоящият списък с критерии за съвпадение може да се използва по време на интервюто с участниците или след това, по време на процеса на съчетаване.

- **Демографска информация**: възраст, националност, езикови умения и говорими езици, образование и интереси.
- **Опит**: образователна степен, предишен опит в менторството, професионален опит или специфична експертиза, която менторът може да предложи.
- **Предизвикателства**: какви са били основните предизвикателства по време на менторската дейност или професионалния опит – с акцент върху работата с деца мигранти.

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

- **Очаквания**: какво се надява да постигне менторът чрез програмата и какъв вид подкрепа (освен езиковата) би се чувствал най-уверен да предоставя.
- **Лични интереси**: споделени хобита или извънкласни дейности, които биха могли да послужат като основа за изграждане на връзка извън рамките на официалното общуване.

Формулярът трябва да включва следното за наставляваните лица/учениците мигранти:

- **Демографска информация:** възраст, националност, семейно положение (дали лицето е придружено от семейство или не), езикови умения, говорими езици, ниво на владеене на местния език, академични интереси (учебни предмети).
- **Опит:** академичен опит или предишен опит в менторство или оказване на подкрепа.
- **Предизвикателства:** основни трудности, свързани с посещаването на училище, изучаването на езика и социализацията.
- **Очаквания:** какво се надява да постигне участникът (наставляваният) чрез програмата.
- **Лични интереси:** споделени хобита или извънкласни дейности, които могат да послужат като основа за изграждане на връзка извън рамките на официалните контакти.

11. Провеждане на приятелски/менторски сесии

Планира се сесиите за наставничество в рамките на проекта „Езиков приятел“ да бъдат организирани въз основа на *насоки за обучение, описани в този раздел, персонализиран план на наставлявания заедно с план за време*.

Продължителност на обучението. Предвижда се сесиите да се провеждат за **период** от 5-6 месеца редовно седмично/на две седмици.

Структурата на онлайн курса „Езиков приятел“ за обучение без диплома. Състои се от 8 модула и е предназначено за студенти от ВУЗ от педагогически/образователни/езикови/литературни катедри, които желаят да станат езикови приятели, за да подкрепят гимназисти с мигрантски/бежански произход.

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Методологията на курса за обучение: Курсът използва иновативни педагогически теории и методи, особено социалната педагогика, като се фокусира върху междукултурната педагогика и развитието на езикови умения чрез активно учене чрез преживяване и учене чрез използване на цифрова платформа.

Освен това ще обясни значението на създаването на безопасна учебна среда и взаимоотношения, основани на доверие, и ще насърчи студентите от ВУЗ да действат едновременно като учители и обучаеми, като канят своите приятели да споделят с тях елементи от тяхната културна идентичност, включително език.

Електронна платформа „Езиков приятел“. Онлайн платформата е домакин на онлайн сесиите на „Езиков приятел“ и предлага виртуално пространство както за документация/оценка, така и за обмен между участващите студенти от ВУЗ.

Теми на сесията. Въпреки че на този етап от проекта „Езиков приятел“ съдържанието на курса все още не е разработено, някои примерни теми вече са предвидени: Междукултурно разбирателство и диалог в образованието; Принципи на критичната и социална педагогика; Ролята на семейството в езиковото обучение и преодоляването на бариерите чрез неформални/самостоятелни методи за ученици с бежански/мигрантски произход; Дигитални инструменти за ефективно езиково обучение; Изкуството като средство за междукултурен диалог и езиково обучение; Наблюдение, документиране, рефлексия и (само)оценка; система Езиков приятел; Как да организирате сесия Езиков приятел с помощта на електронната платформа Езиков приятел.

Планиране на сесии. Първата сесия е за представяне на участниците, разбиване на леда и финализиране на менторския план с реалистичен график и провеждане и съгласуване на (предварителен) договор. Планът трябва да включва място(а) за сесиите, които се считат за безопасни, участието на семейството и методите за даване на обратна връзка, оценка на напредъка и документация.

От втората сесия нататък се следва индивидуалният план, който обхваща избраните теми за езиково обучение, подкрепата за академичния напредък и социалното приобщаване. Всяка сесия завършва с рефлексия и писмена оценка, както и със съгласуване на времето, мястото и дневния ред на следващата среща.

В Приложение 9 е представена практическа рамка, която подпомага менторите при планирането и провеждането на тези сесии.

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

12. Мониторинг на провеждането на обучението и напредъка

За целите на мониторинга и оценката, партньорството по програмата Езиков приятел силно препоръчва на всички участващи страни да използват „Списък със задачи“ (TASK LIST) през целия период на своето участие в програмата за обучение Езиков приятел. Той е разделен на основните организационни етапи: от подготовката, през изпълнението, до последващите дейности и окончателната оценка.

Списък със задачи

Coo = Координатор на проекта Езиков приятел

Sta = Заинтересовани страни

Men = Ментор

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

	Задачи	M1	M2	M3	M4	M5	M6	Отговорник	Статус/ Краен срок	
1	**Картографиране на заинтересованите страни** (организации, вкл. ВУЗ и средни училища, власти, агенции и др.)	Coo								
1	**Назначаване** на координатор(и) на програма Езиков приятел	Coo								
1	**Покана** онлайн и офлайн към заинтересованите страни в програмата Езиков приятел	Coo Sta								
1	Организиране на **срещи** или събития за разпространение на стартирането на програмата	Coo Sta	Coo Sta							
1	**Регистрация** на кандидат-участници (приятели) и наставлявани (ученици мигранти)	Coo								
1	**Предварителен подбор и интервю** с кандидати за наставници – въз основа на профил Езиков приятел и мотивационно писмо и стенограма на интервюто		Coo							
1	**Подбор** на кандидати за ментори		Coo							
1	**Съчетаване на ментори и наставлявани** (препоръчва се предварително съвпадение) – последваща покана за обратна връзка за приключване на съчетаването		Coo							
2	**Обучение на ментори/приятели –** базирано на материали и инструменти на Езиков приятел. При поискване	Coo	Coo							

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

	Задачи	M1	M2	M3	M4	M5	M6	Отговорник	Статус/ Краен срок	
	допълнително въз основа на програмата за акредитация на Езиков приятел (ВУЗ).									
3	**Начало на менторското обучение:** 1-ва среща: поставяне на цели, планиране на времето, въведение, персонализирана програма, подписване на предварителен договор/договор с формуляр за съгласие (може да присъства и член на семейството)		Coo Men	Coo Men						
3	**Провеждане на обучение –** базирано на обучителни материали и инструменти на Езиков приятел в 8 модула. Планиране – предоставяне – документиране – оценяване (редовно/седмично или на сесия).		Men (Coo)	Men	Men	Men	Men			
4	Предоставяне на **сертификат** за завършване или **акредитация** на участниците (ВУЗ).						Coo			
4	**Последващи действия:** План за оценка	Coo					Coo			
4	Определяне и избор на методи за проследяване	Coo								
4	Доклади за напредъка на оценката						Coo Men			
4	**Окончателен доклад** за оценка						Coo			

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

13. Оценка

Проектът „Езиков приятел“ предоставя на координаторите на програмата „Езиков приятел“ план за оценка на обучението, включващ определени показатели и цели, както и методология и инструменти.

Основните области за оценка както за менторите/приятелите, така и за наставляваните, са следните:

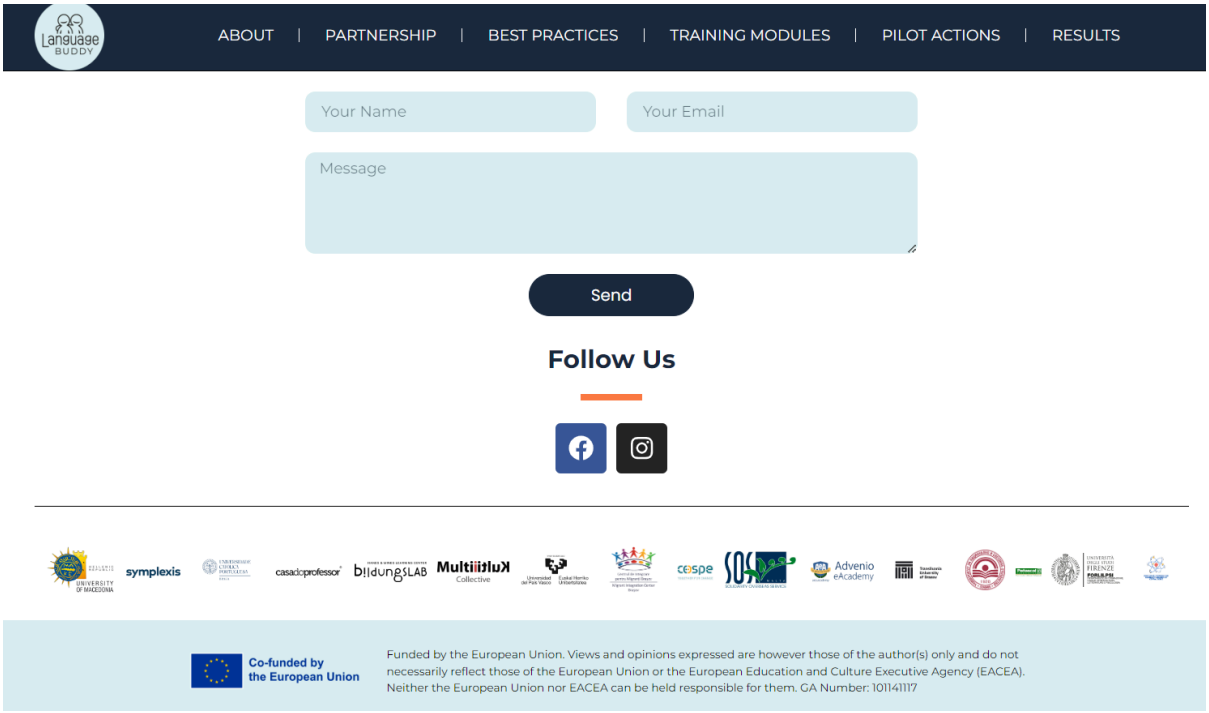
- Области на напредък;
- Удовлетвореност от менторските взаимоотношения;
- Удовлетвореност от напредъка;
- Трудности и пречки;
- Промени в плана;
- Елементи от сесиите, които са се харесали най-много;
- Научено и извлечени поуки по време на сесиите по програмата „Езиков приятел“.

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

C.Свързване с партньорите по проекта „Езиков приятел“

За допълнителна информация, моля, посетете уебсайта на проекта Езиков приятел: languagebuddy.eu

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

D.Приложения /шаблони

Приложение 1 — Регистрационна форма за ментор

Запознат съм с програмата за менторство „Езиков приятел“ и нейните цели.
Ще спазвам насоките, описани в модела на програмата Езиков приятел, и ще използвам предвидените инструменти по време на сесиите с моите наставлявани, както и в процеса на финална оценка.

Съгласен съм:
Да участвам в интервю;
Да бъда регистриран в съответствие с изискванията на Общия регламент относно защитата на данните (GDPR) на ЕС (https://gdpr.eu/what-is-gdpr/);
Да участвам в процеса на подбор и съчетаване с кандидат(и) за наставлявани;
Да попълня всички формуляри и да използвам съответните инструменти съвместно с моите наставлявани.

Разбирам, че цялата предоставена от мен информация ще бъде използвана за целите на оценката на програмата за менторство Езиков приятел, и съм съгласен, че данните ще бъдат събирани анонимно и съхранявани при спазване на поверителността от страна на екипа, извършващ оценката.

Моля, положете подпис и посочете дата по-долу, ако сте съгласни с всеки от етапите на процеса.

Подпис:_____
Дата: _____

Име на организацията: .....

Име на ментора: .....

Възраст на ментора: .....

Пол на ментора (мъжки, женски, небинарен):
.....

Образование на ментора (вкл. съответната катедра/специализация):
.....

Професионален опит на ментора (ако е приложимо):

.....

Хобита/интереси:

.....

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Говорими езици (включително майчин език):

.....

Какво се надявам, че моя наставляван/и ще придобие/придобият от този менторски опит?

.....

.....

.....

.....

.....

С какво мога да допринеса в процеса на менторство, за да подкрепя моите наставлявани?

.....

.....

.....

.....

.....

Какъв е опитът ми в работата с мигранти/бежанци?

.....

.....

Какъв е опитът ми в менторството, коучинга, оказването на подкрепа и доброволчеството?

.....

.....

Разкажете ни как сте научили за менторската програма и защо сте решили да станете ментор. Това може да бъде част от мотивационното писмо, което вече сте изпратили на координатора:

.....

.....

.....

.....

Разкажете ни за преминато в миналото обучение по менторство/коучинг (ако има такова).

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

.....

.....

Всичко, което смятате за важно да споделите:

.....

.....

.....

.....

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Приложение 2 — Формуляр за регистрация на наставляван

Моля, коригирайте формуляра, ако участникът е непълнолетен; в такъв случай родителят или настойникът трябва да подпише и да даде съгласие от името на участника. Спазвайте националните законови изисквания относно регистрирането и защитата на данните на непълнолетни участници.

Запознат съм с програмата за менторство „Езиков приятел“ и нейните цели.
Ще спазвам насоките, описани в модела на програмата Езиков приятел, и ще използвам предвидените инструменти по време на сесиите с менторите, както и в процеса на финална оценка.

Съгласен съм със следното:
Участие в интервю.
Регистриране в съответствие с Общия регламент относно защитата на данните (GDPR) на ЕС (https://gdpr.eu/what-is-gdpr/).
Участие в процеса на подбор и съгласуване с кандидат-ментор(и).
Попълване на всички формуляри и документи, свързани с регистрацията и оценката на обучението.

Разбирам, че предоставената от мен информация ще бъде използвана за целите на оценката на програмата за менторство Езиков приятел, и приемам факта, че данните ще бъдат събирани анонимно и съхранявани при спазване на поверителност от екипа, извършващ оценката.

Моля, положете подпис и посочете дата по-долу, ако сте съгласни с всички етапи на процеса.

Подпис_____
Дата_____

.....

Име на организацията/училището: .....

Име на наставляваното лице: .....

Възраст на наставляваното лице: .....

Пол на наставника (мъж/жена/небинарен): .....

Образование на наставника (посочете основните предмети/специализация, ако има такива):
.....

.....

Хобита/интереси: .....

.....

Говорими езици (включително майчин език): .....

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Какво се надявам да получа от този опит в наставничеството?

.....

.....

Всичко, което смятате за важно да споделите:

.....

.....

Приложение 3 — Шаблон за интервю с ментор

Име на кандидата: _____

Дата: _____

Интервюиращ: _____

Координатор на програмата Езиков приятел: Трябва да Ви задам няколко въпроса, които ще ми помогнат да Ви свържа с подходящ участник (наставляван) в менторската програма „Езиков приятел“. Някои от въпросите може да Ви се сторят лични, но те са важни за гарантиране на безопасността и благополучието както на менторите, така и на наставляваните. Отговорите Ви ще останат поверителни, освен ако не сме законово задължени да разкрием информация от съображения за безопасност (напр. риск от нараняване на Вас самите или на други хора). Информация, която не е от чувствителен характер – като лични качества, предпочитани дейности с наставлявания или Вашите интереси – може да бъде споделена с потенциалния наставляван и/или неговите родители.

РАЗБРАХ ГОРЕПОСОЧЕНОТО: ДА / НЕ

1. Защо искате да станете ментор в програмата „Езиков приятел“?

_____

2. Как смятате, че можете да подкрепите млад ученик мигрант чрез менторство? (ако не е отговорено във въпрос №1)

_____

3. Моля, разкажете за себе си – какво трябва да знаем за Вас?

_____

4. Какви характеристики бихте предпочели у наставлявания (възраст, пол, интереси и др.)?

_____

5. Ще можете ли да изпълните ангажиментите по програмата (минимален брой срещи, които трябва да се проведат в рамките на периода на програмата)?

_____

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

6. Били ли сте някога в ситуация, в която сте нарушили закона? Ако да, бихте ли споделили подробности, ако се чувствате комфортно да го направите?

_____

7. Сблъсквали ли сте се в миналото с предизвикателства, свързани с психичното здраве или благополучието? Ако да, има ли някаква подкрепа, от която смятате, че се нуждаете в ролята си на ментор?

_____

8. Употребявате ли в момента алкохол, наркотици или тютюневи изделия?

_____

9. Имате ли опит в работата с деца или младежи? Ако да, как този опит ще Ви помогне при работата с Вашия наставляван (лицето, на което ще бъдете ментор)?

_____

10. Според Вас с какви предизвикателства се сблъскват днес младите хора с мигрантски произход и за какво се нуждаят най-много от помощ?

_____

11. Какви са очакванията Ви и какво се надявате да получите от опита като ментор в програмата Езиков приятел?

_____

12. Какви дейности бихте извършвали с Вашия наставляван?

_____

13. Какво Ви кара да се чувствате добре, щастливи?

_____

14. Какви хобита или интереси имате?

15. Какви езици говорите? На какво ниво?

16. Имате ли висше образование в областта на езиците, филологията или преподаването на езици? Или сте студент/ка по някоя от изброените специалности?

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

_____
_____

17. На този етап, моля, изяснете всички въпроси или притеснения, които може да имате.

_____

18. Имате ли въпроси относно програмата, на които мога да отговоря?

_____

Коментари на интервюиращия:
_____

Приложение 4 – Образец за интервю с наставляван

Име на кандидата: _____

Дата: _____

Интервюиращ: _____

Координатор на програмата Езиков приятел: Трябва да ви задам няколко въпроса, които ще ми помогнат да ви свържа с подходящ ментор в рамките на менторската програма Езиков приятел. Някои от въпросите може да се сторят лични, но те са важни за гарантиране на безопасността и благосъстоянието както на наставниците, така и на наставляваните. Вашите отговори ще останат поверителни, освен ако не сме задължени по закон да разкрием информация от съображения за безопасност (напр. риск от нараняване на вас самите или други лица). Информация, която не е от чувствителен характер, като лични качества и какво бихте искали да правите с вашия ментор или Вашите интереси, може да бъде споделена с потенциален ментор.

РАЗБРАХ ГОРЕПОСОЧЕНОТО: Да/Не

1. Защо искате да участвате в програмата Езиков приятел?

_____

2. Защо и как смятате, че наставничеството може да ви помогне? (ако не е отговорено във въпрос №1)

_____

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

3. Какъв според Вас би бил идеалният ментор за вас?

_____

4. Ще можете ли да изпълнявате ангажиментите на програмата – провеждане на менторски сесии съгласно графика (часове, честота, продължителност), представени ви от координатора?

_____

5. Бихте ли се съгласили да поддържате връзка с координатора на програмата веднъж месечно относно отношенията Ви с ментора?

_____

6. Какви дейности бихте извършвали с ментор? Моля, включете и изучаването на език.

_____

7. Какви езици говорите и на какво ниво? Моля, посочете и майчиния си език.

_____

8. Какви хобита или интереси имате?

_____

9. Разкажете ни за себе си: как бихте се описали?

_____

10. Как, според Вас, биха Ви описали приятелите и семейството?

_____

11. Харесва ли ви училището?

_____

12. Как се справяте в училище?

_____

13. Разкажете ми за вашите приятели и семейство.

_____

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

14. Занимавате ли се с доброволческа дейност или работите в момента?

_____

15. Случвало ли Ви се е да попаднете в ситуация, в която сте се чувствали застрашени или в конфликт с други хора? Ако се чувствате комфортно, бихте ли споделите какво се случи?

_____

16. Чувствате ли се комфортно да говорите за емоционалното си състояние? Ако сте се сблъсквали с някакви трудности, има ли нещо, което трябва да знаем, за да ви подкрепим по-добре?

_____

17. Имате ли въпроси относно програмата, на които мога да отговоря?

_____

Коментари на интервюиращия:

_____

_____

_____

_____

_____

_____

ДРУГИ ВАЖНИ БЕЛЕЖКИ:

а. Уверете се, че интервюиращият е обучен да задава деликатни въпроси с емпатия и професионализъм.
б. Всички кандидати трябва да подпишат споразумение за поверителност, което изрично посочва как ще бъдат обработвани техните лични данни.
в. Менторите трябва да предоставят:
в.1. Свидетелство за съдимост/документ за липса на криминални прояви
в.2. Поне една официална препоръка
г. Организацията, която набира менторите, трябва да извърши правна проверка POMA
(Правната проверка POMA е свързана със заявленията за защита на непълнолетни лица (POMA) – правна процедура в Малта, задължителна при работа с непълнолетни. Тя включва подаване на

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

заявления съгласно Закона за защита на непълнолетните (регистрация), по-конкретно в Гражданския съд (Секция за доброволна юрисдикция). Тези заявления обикновено са свързани с правната защита и регистрацията на непълнолетни лица.)

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Приложение 5 — Образец на споразумение между ментор и наставляван

Ние доброволно встъпваме в наставнически отношения в рамките на програмата Езиков приятел и очакваме и двамата да извлечем полза от това. Искаме това да бъде взаимно обогатяващо преживяване, като по-голямата част от времето ни заедно бъде посветена на дейности за развитие, свързани с целите на наставлявания, и със специален акцент върху езиковата подкрепа.

Отбелязваме следните характеристики на нашите отношения:

Честота и продължителност на срещите:

_____

Колко често ще се срещаме?

_____

Ден/дни от седмицата:

_____

Къде ще се срещаме (на живо и/или онлайн)?

_____

Колко време ще продължават срещите ни?

_____

Какви инструменти ще използваме между срещите? (напр. WhatsApp, гласови съобщения, телефонни разговори, визуални материали/насоки)

_____

Роля на наставника
Менторът служи за пример, напътства, наблюдава и дава обратна връзка, препоръчва дейности за развитие, улеснява процеса на учене, предлага/предоставя ресурси и т.н., като се фокусира върху подкрепата на ментито при усвояването на местния език. Това може да включва индивидуална подкрепа, удобна за мобилни устройства, като например съобщения в WhatsApp, гласови бележки и визуални материали в периода между срещите.

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Менторът предоставя подкрепа без финансово възнаграждение. От него не се очаква и да оказва каквато и да е парична помощ на ментито или на семейството му. По време на първата среща ясно ще бъдат определени очакванията и границите на сътрудничеството.

Роля на наставлявания
Като доброволен участник в този менторски проект, аз се ангажирам да работя с моя ментор през целия период на програмата, да присъствам на всички планирани срещи и да поддържам връзка с ментора ежеседмично чрез договорените канали за комуникация. Тъй като могат да възникнат непредвидени обстоятелства, ако не мога да се явя на среща, ще се свържа предварително с ментора, за да уговорим нова дата. Ще си поставя лични цели и ще бъда отворен/а към насоки и обратна връзка от страна на ментора.

Поверителност
Нищо от споделеното от наставлявания с ментора няма да бъде обсъждано с трети лица, с изключение на координатора на менторите. Това важи в еднаква степен и за обменените съобщения. Ако менторът прецени, че е важно да бъде включен друг възрастен, това първо ще бъде обсъдено с наставлявания. Ако съществува заплаха от физическа вреда за наставляваното лице или за други хора, наставникът е длъжен
да наруши поверителността, за да потърси защита за застрашеното лице.

Прекратяване без взаимни претенции
Съгласяваме се, че тези отношения могат да бъдат прекратени без взаимни претенции, ако това се счете за целесъобразно по каквато и да е причина.
Всяка от страните има право да прекрати отношенията по свое усмотрение, като
предварително обсъди това решение с координатора на програмата „Езиков партньор“.

Дата: _____

Подпис на наставляваното лице (подпис на родител/настойник) _____

Дата: _____

Подпис на ментора: _____

Източник: „Методическа рамка за наставничество: Наставничество за интеграция“ - проект Mint, разработен от Child to Child, 2019: http://tdh-europe.org/upload/document/7286/Mentoring%20Methodological%20Framework%2025%20April%202019.pdf

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Приложение 6 – Образец на отчет за среща на ментора

Моля, попълнете този формуляр след всяка среща с всеки от Вашите наставлявани (участници, получаващи менторска подкрепа).

Име на наставляваното лице: _____

Дата: _____

Час (от – до): _____

Това е моята _____ среща с ментито
(напр. 1-ва, 2-ра, 3-та и т.н.)

Формат на срещата:
На живо (личен контакт)
Онлайн: **Skype/Viber, WhatsApp/Google Meet/Zoom**
Друго: _____

Планът за действие е изпълнен. Да/Не
(оградете съответния отговор)

Направете кратко описание на дейностите, извършени с наставлявания по време на тази среща:
(***Моля, включете подробности за мястото на срещата и всички проведени дейности – планирани или непланирани). Посочете евентуални възникнали предизвикателства.***)

_____

_____

_____

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Annex 7 — Отчет за среща: Координатор – ментор

Моля, попълнете този формуляр след всяка среща с менторите (препоръчително веднъж месечно).)

Име на координатора: _____

Име на ментора: _____

Дата: _____

Час (от - до): _____

Това е моята _____ среща с ментор.
(напр. 1-ва, 2-ра, 3-та и т.н.)

Формат на срещата:
На живо (личен контакт)
Онлайн: **Skype/Viber, WhatsApp/Google Meet/Zoom**
Друго: _____

Направете кратко описание на темите, обсъдени с ментора по време на тази среща. Посочете евентуални възникнали предизвикателства, както и обсъдени промени или препланиране на дейностите.

_____

_____

_____

_____

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Annex 8 — Отчет за среща: координатор - наставляван

Моля, попълнете този формуляр след всяка среща с наставляван (препоръчително веднъж месечно).

Име на координатора: _____

Име на наставляван: _____

Дата: _____

Час (от - до): _____

Това е моята _____ среща с ментор.
(напр. 1-ва, 2-ра, 3-та и т.н.)

Формат на срещата:
На живо (личен контакт)
Онлайн: **Skype/Viber, WhatsApp/Google Meet/Zoom**
Друго: _____

Опишете накратко темите, обсъдени с наставлявания по време на тази среща. Посочете евентуални възникнали предизвикателства, както и обсъдени промени или препланиране на дейностите

_____

_____

_____

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Приложение 9 — Рамка за менторство: Какво да преподавате, как да преподавате, как да планирате сесия

- **Какво да преподавате**

Фокусирайте се върху реалните нужди на наставлявания, а не върху езика като цяло. Четири области:

1. Ежедневна комуникация – поздрави, уговаряне на срещи, пазаруване, телефонни разговори и съобщения (напр. WhatsApp, гласови бележки).
2. Език за специфични ситуации – работа, здраве, жилищни въпроси, дигитална среда.
3. Социално и културно включване – местни норми, взаимоотношения, институции.
4. Умения за учене – поставяне на цели, самостоятелна подготовка, рефлексия.

Анализ на нуждите (първа сесия): Кои ситуации са трудни? Къде най-често използвате езика? Какво искате да постигнете за 4/8/12 седмици? Как предпочитате да учите?

Запишете отговорите в Споразумението между наставляван и ментор (Приложение 5) и ги преглеждайте редовно. Дайте приоритет на съдържание, което е уместно, приложимо, постижимо и мотивиращо..

- **Как да преподавате**

Основни принципи: ориентиран към обучаемия подход, комуникативност, поетапна подкрепа (scaffolding), интерактивност, позитивна и безопасна среда, рефлексия, приобщаване и междукултурен подход.

Методи: моделиране, ролеви игри, насочван разговор, упражнения чрез задачи, повторение, селективно коригиране на грешки, автентични материали, изкуство и творчески методи, дигитални инструменти (включително електронната платформа на Езиков приятел и инструменти за мобилни устройства като WhatsApp, гласови съобщения и визуални помощни средства), въпроси за рефлексия.

Избягвайте: доминиране в разговора, претоварване с информация, коригиране на всяка грешка, използване на сложна граматическа терминология, превръщане на сесиите в изпитвания.

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Адаптиране към нивото: начинаещите се нуждаят от повече моделиране и повторение; обучаемите на средно ниво – от повече свободна практика; напредналите – от работа върху гладкостта на речта и културните нюанси.

- **Как да планирате сесия**

Цикъл от 5 стъпки:

1. **Преглед –** проверка на състоянието, преглед на предходната сесия и на упражнението/задачата.
2. Цел – договаряне на една конкретна, постижима цел.
3. План – избор на 2–3 дейности и материали.
4. Провеждане – загрявка, основни дейности, упражнения, приключване (при индивидуалното менторство това може да включва комуникация чрез WhatsApp, гласови бележки или споделяне на визуални материали между сесиите).
5. Обобщение и последващи действия – обратна връзка, практическа задача за седмицата, час и дневен ред за следващата сесия, Доклад на ментора за сесията (Приложение 5).

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Шаблон за план на сесията

Раздел	*Съдържание*
Дата и продължителност	
Име на наставляваното лице	
Цел	
Преглед на предходната сесия	
Дейност 1 (метод, материали, време)	
Дейност 2 (метод, материали, врем)	
Практика / прилагане	
Рефлексия и обратна връзка	
Практическа задача за седмицата	
Бележки за следващата сесия	

Забележка: При индивидуалното менторство практиката и прилагането често се осъществяват чрез инструменти, удобни за мобилни устройства (напр. гласови съобщения в WhatsApp, снимки като насоки, кратки видеоклипове), а не чрез упражнения от типа на тези в класната стая.

Използване на рамката

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

- **Първа сесия** – анализ на нуждите, цели, план за менторство, (предварително) споразумение.
- Всяка сесия – цикъл на планиране.
- На всеки 4–6 сесии – преглед на напредъка и коригиране на съдържанието.
- Край – окончателна оценка и план за бъдещо обучение.

Координаторите представят рамката по време на обучението, проверяват плановете за сесиите при мониторинг и събират примери за добри практики. Те също така трябва да насърчават менторите да използват инструменти за индивидуална работа, удобни за мобилни устройства (напр. WhatsApp, гласови съобщения, визуални насоки), които отразяват констатациите от пилотната оценка.

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117

Е. Източници

- **Фотоилюстрации** (стокови снимки):

  https://www.shutterstock.com/search/mentor-session-planning

- Онлайн хранилище за добри практики по проекта „Езиков приятел“, включващо 48 национални и международни практики и инструменти:: https://sites.google.com/symplexis.eu/l-buddy-repository/home

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Project Number: 101141117